

Glosa

krytyczna do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 46/12¹

1. Testator może zapisać w swej ostatniej woli także rzecz czy prawo, które nie należą do jego majątku w chwili sporządzania testamentu.

2. Sporządzając testament w formie aktu notarialnego, spadkodawca może postanowić, że oznaczona osoba nabywa przedmiot zapisu, którym może być rzecz, zbywalne prawo majątkowe, ustanowione na rzecz zapisobiercy użytkowanie czy służebność, jak również przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne, które należą do majątku wspólnego małżonków.

3. Zapisem windykacyjnym mogą być objęte przedmioty majątkowe wymienione w art. 981¹ § 2 k.c. należące do majątku wspólnego małżonków pozostających w ustroju wspólności ustawowej.

Ustawą z dnia 18 marca 2011 r. nowelizującą kodeks cywilny wprowadzono do prawa spadkowego nową instytucję prawną – zapis windykacyjny².

---

¹ LEX nr 1170492, Gazeta Prawna 2012, nr 139, s. 9, Biuletyn SN 2012, nr 7, s. 9.

² Przepisy te wzbudziły szerokie zainteresowanie doktryny już w fazie przygotowawczej. Zob. P. Sobolewski, *Opinia prawna o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw*, Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu 2010, nr 4, s. 103 i nast. O potrzebie wprowadzenia zapisu windykacyjnego zob. np. J. Górecki, *Zapis windykacyjny – uwagi de lege ferenda*, [w:]

Głosowana uchwała Sądu Najwyższego zasługuje na szczególną uwagę. Po pierwsze, należy przewidywać, że w znaczący sposób wpłynie ona na ukształtowanie praktyki notarialnej w zakresie sporządzania testamentów z zapisem windykacyjnym objętych hipotezą art. 981¹ k.c. Po drugie, zaprezentowana w uzasadnieniu uchwały argumentacja Sądu Najwyższego stoi w sprzeczności z literalną i ścisłą wykładnią bezwzględnie obowiązujących przepisów regulujących zapis windykacyjny³. Przepisy te stanowią wyjątek od zasady sukcesji uniwersalnej, która nadal jest jednym z fundamentów polskiego prawa spadkowego.

Uchwała Sądu Najwyższego została podjęta po rozstrzygnięciu zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 6 lutego 2012 r.

Notariusz odmówiła dokonania czynności notarialnej, polegającej na sporządzeniu testamentu zawierającego m.in. zapis windykacyjny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, które wchodziło w skład majątku wspólnego małżonków. Sąd Okręgowy, przy rozpoznawaniu zażalenia jednego z małżonków na odmowę dokonania czynności notarialnej, powziął wątpliwość wyrażoną w zagadnieniu prawnym przedstawionym do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. Wątpliwości sądu sprowadzały się do pytania, czy m.in. rzecz oznaczona co do tożsamości

---

Rozprawy z prawa prywatnego, prawa o notariacie i prawa europejskiego ofiarowane Panu Rejentowi Romualdowi Szytkowi, red. E. Drozd, A. Oleszko, M. Pazdan, Kluczbork 2007, s. 129 i nast., a także M. Pawełczyk, W. Ulanowski, *Instytucja zapisu windykacyjnego w znowelizowanym prawie spadkowym*, Radca Prawny 2012, nr 1, s. 2-7; J. Turłukowski, *Zapis windykacyjny. Komentarz*, Warszawa 2011; P. Książak, *Podstawowe problemy zapisu windykacyjnego*, Kwartalnik Prawa Prywatnego 2011, nr 4, s. 1043-1047; tenże, *Odpowiedzialność zapisobierców windykacyjnych za zachówek*, Rejent 2012, nr 1, s. 35 i nast.; tenże, *Zapis windykacyjny*, Warszawa 2012; W. Żukowski, *Projektowane wprowadzenie zapisu windykacyjnego do polskiego prawa spadkowego*, KPP 2010, nr 4, s. 1030; R. Szytk, *Zapis windykacyjny jako element reformy prawa spadkowego*, Łódzki Biuletyn Notarialny 2011, nr 1, s. 7 i nast.; H. Witczak, *Zapis windykacyjny – nowe rozrządzenie testamentowe w kodeksie cywilnym*, Edukacja Prawnicza 2011, nr 5, s. 3 i nast.; t a ż, *Zmiany w prawie spadkowym – zapis windykacyjny*, Monitor Prawniczy 2011, z. 20, s. 1077 i nast.

³ J. Turłukowski, *Zapis...*, s. 19.